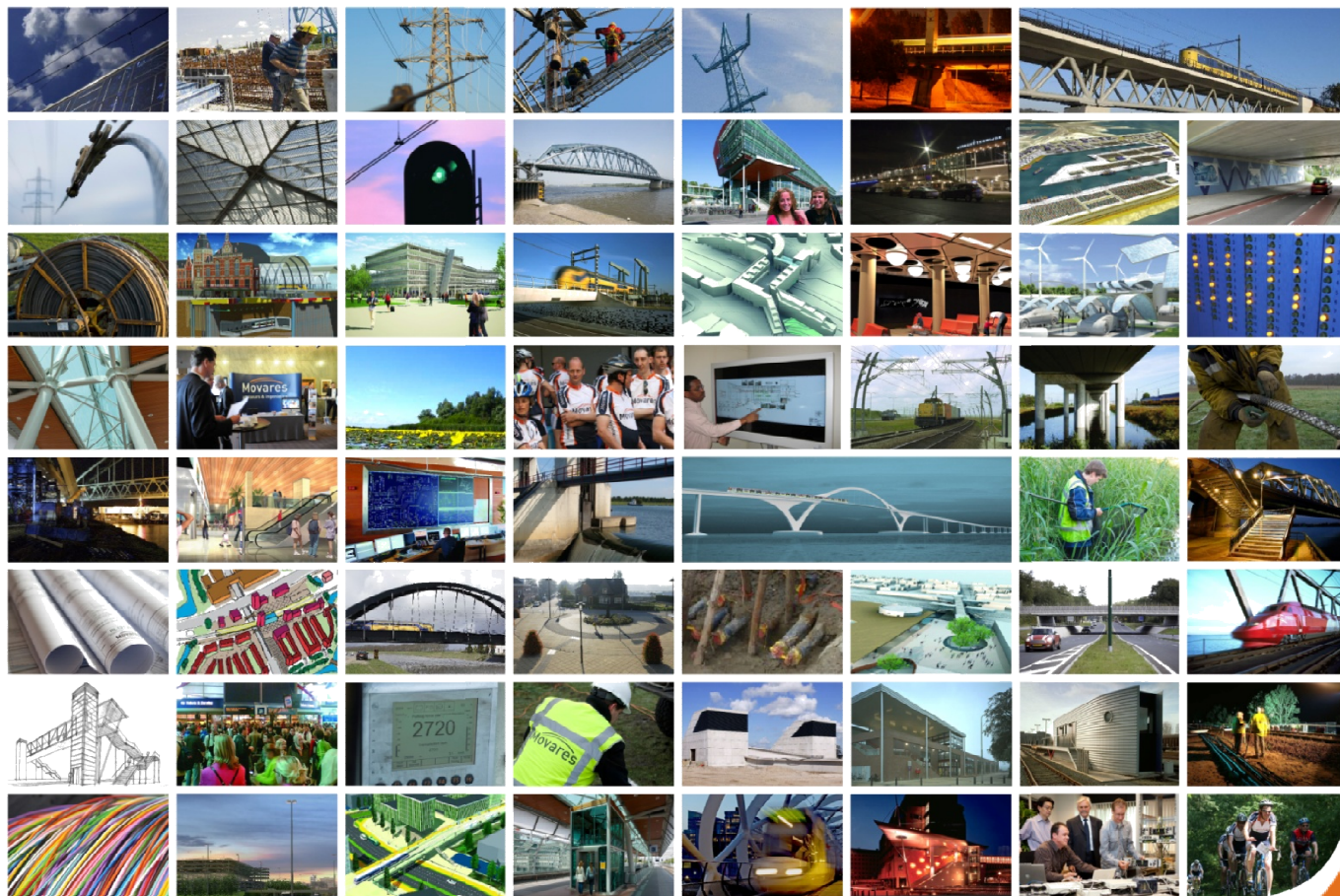

Aanvullend ecologisch onderzoek de Nieuwe Kern Noordwest

ringslang, rugstreeppad, rietorchis, vleermuizen en vissen

11 October 2016- Versie 1.0

Autorisatieblad

Aanvullend ecologisch onderzoek de Nieuwe Kern Noordwest

ringslang, rugstreepad, rietorchis, vleermuizen en vissen

	Naam	Akkoord	Datum
Opgesteld door	Vreemg	✓	07-10-2016
Gecontroleerd door	Kooij, CA van der	✓	10-10-2016
Vrijgegeven door	Waart, NM van der	✓	11-10-2016

Op dit autorisatieblad ontbreken de handtekeningen wegens de digitale verwerking van ons vrijgaveproces. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Versie historie

Versie	Naam	Datum	Korte toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Locatie en voorgenomen werkzaamheden	4
2.1	Locatie	4
2.2	Voorgenomen werkzaamheden	5
3	Werkwijze	6
3.1	Vaatplanten	6
3.2	Amfibieën	6
3.3	Reptielen	7
3.4	Vleermuizen: vliegroute	8
3.5	Vissen	8
4	Resultaten	9
4.1	Vaatplanten	9
4.1.1.	<i>Conclusie</i>	9
4.2	Amfibieën	9
4.2.1.	<i>Conclusie</i>	11
4.3	Reptielen	12
4.4	Vleermuizen	12
4.5	Vissen	12
4.6	Overige soorten	13
5	Conclusies	14
6	Maatregelen	15
6.1	Amfibieën	15
6.2	Overige soortgroepen	15
7	Bronnen	16
	Colofon	17

1 Inleiding

NS Vastgoed bv. is van plan om twee kavels te ontwikkelen voor de vestiging van bedrijven. Het plangebied bevindt zich aan de Holterbergerweg in Amsterdam. Ten behoeve van deze herinrichting is er in februari een quickscan ecologie opgesteld (Movares 2016).

Hieruit is naar voren gekomen dat er aanvullend ecologisch onderzoek noodzakelijk is naar de aanwezigheid van beschermde soorten vaatplanten, rugstreeppad, ringslang, vliegroule vleermuizen en vissen.

In de voorliggende rapportage worden de resultaten van dit nader onderzoek besproken.

2 Locatie en voorgenomen werkzaamheden

2.1 Locatie

Het plangebied ligt aan de Holterbergerweg in Amsterdam-Zuidoost. Het gebied dat is onderzocht is weergegeven in onderstaande figuur 1.

Figuur 1: onderzocht gebied (rode lijn)

Het plangebied is in gebruik geweest als zanddepot voor werkzaamheden rondom het spoor. Binnen de plangrenzen is de ruimtelijke indeling langdurig aan verandering onderhevig geweest. Het gebied is open met veel kleine hoogte verschillen. Voor een groot deel bestaat het oppervlak uit open zand of grond waar pioniers- of rietvegetatie is ontstaan. Door de verschillende hoogtes in het terrein zijn er poelen ontstaan. Ook zijn er watergangen aanwezig waar rietvegetatie staat en bomen zijn gegroeid. Dit zijn voornamelijk spontaan ontwikkelde wilgen.

2.2 Voorgenomen werkzaamheden

Het is een afgesloten terrein. De hoofdtoegang is aan de Holterbergerweg, naast de spoorbrug.

De werkzaamheden bestaan uit de ontwikkeling van twee kavels, voor de vestiging van bedrijven. Daarvoor wordt een ontsluitingsweg aangelegd. De aanwezige landschappelijke kenmerken van het terrein verdwijnen vrijwel geheel.

Er worden in het gebied sloten gedempt. De zuidelijke watergang evenwijdig aan het spoor blijft behouden.

De aanwezige bomen worden voor het overgrote deel gekapt. Er zijn geen gebouwen aanwezig binnen het plangebied.

Aan de randen van het plangebied vindt watercompensatie plaats. De watergangen worden met duikers met elkaar verbonden.

3 Werkwijze

Ten behoeve van het nader onderzoek zijn verschillende soortgroepen onderzocht, die elk een andere aanpak vragen. De gehanteerde werkwijze wordt per soortgroep hieronder beschreven.

3.1 Vaatplanten

In de quickscan ecologie (Movares, 23 februari 2016) is aangegeven dat het veldbezoek niet binnen de gunstige inventarisatieperiode voor het waarnemen van planten is uitgevoerd (groeiperiode). Op basis van het aanwezige biotoop kan het voorkomen van beschermde soorten planten in het plangebied op voorhand niet worden uitgesloten. Uit de bureaustudie volgt dat er in de omgeving van het plangebied verschillende beschermde plantensoorten voorkomen zoals rietorchis en wilde marjolein. Binnen het plangebied is geschikt biotoop voor de rietorchis aanwezig door de oevers van de watergangen/ poelen. Verder is er een strook met een voedselarme uitgangssituatie aanwezig evenwijdig aan de watergang aan de noordzijde van het plangebied. Deze strook is geschikt voor soorten als wilde marjolein.

Het plangebied is op 28 juni 2016 uitgebreid onderzocht op het voorkomen van beschermde vaatplanten.

3.2 Amfibieën

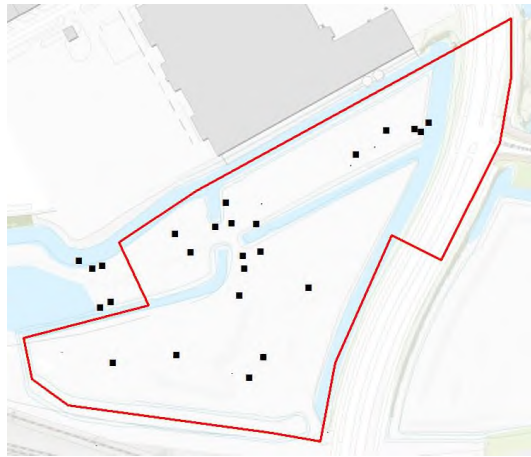
In de quickscan ecologie (Movares, 23 februari 2016) is aangegeven dat het veldbezoek buiten de geschikte periode voor het waarnemen van amfibieën uitgevoerd. Het aanwezige biotoop binnen het plangebied wordt in de quickscan ecologie geschikt geacht voor de rugstreeppad. Als voormalig zanddepot is het een braakliggend terrein met kleine hoogteverschillen, poelen en natuurvriendelijke oevers. Aanvullend onderzoek was noodzakelijk om uit te wijzen of de rugstreeppad daadwerkelijk voorkomt binnen het plangebied.

Het aanvullend onderzoek naar de rugstreeppad is conform de Soortenstandaard Rugstreeppad van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) uitgevoerd (RVO 2014). In de soortenstandaard voor de rugstreeppad is opgenomen dat voor de rugstreeppad het plangebied (tijdens geschikte weersomstandigheden) tweemaal 's avonds dient te worden onderzocht op kooractiviteit, in de periode 15 april – mei. Daarnaast moet in de periode juni – juli het plangebied eenmaal worden onderzocht op de aanwezigheid van eisoeren/larven. Het plangebied is 's avonds op 10 mei en 7 juni 2016 onderzocht. Op 28 juni is het gebied overdag onderzocht op de aanwezigheid van eisoeren/larven (zie tabel 1).

Het tweede veldbezoek op 7 juni ligt net buiten de periode van de soortenstandaard. Door de ongunstige weersomstandigheden in de laatste week van mei is ervoor gekozen om het veldbezoek een week later te doen. Bovendien is de aanwezigheid van de rugstreeppad al tijdens het eerste bezoek aangetoond zodat de exacte datum minder relevant was.

Als aanvulling op de methode beschreven in de soortenstandaard zijn half april vijftientig platen (golfplaat 30x 40cm) uitgelegd. Deze zijn zowel voor amfibieën als

reptielen aantrekkelijk als zonplaats, waardoor de trefkans groter wordt. Zie voor de locaties van de platen figuur 2. De platen zijn tijdens vijf bezoeken aan het plangebied gecontroleerd.

Figuur 2: locatie van de platen (zwarte vierkanten)

Tabel 1: Overzichtstabel met de data en weersomstandigheden van de uitgevoerde onderzoeksrondes voor de rugstreeppad.

Datum	Tijdstip	Onderzoek naar	Weersomstandigheden
10-05-2016	avond	Rugstreeppad (kooactiviteit)	Droog, bewolkt, 19 graden Celcius, 2 Bft.
07-06-2016	avond	Rugstreeppad (kooactiviteit)	Droog, licht bewolkt, 21 graden Celcius, 1 Bft.
28-06-2015	ochtend	Rugstreeppad (larven)	Lichte regen, licht bewolkt, 16 graden Celcius, 2 Bft.

3.3 Reptielen

In de quickscan ecologie (Movares, 23 februari 2016) is aangegeven dat het veldbezoek buiten de geschikte periode voor het waarnemen van reptielen is uitgevoerd. Het plangebied heeft (voornamelijk aan de noordzijde) geschikt biotoop voor de ringslang. Als voormalig zanddepot is het een braakliggend terrein met kleine hoogteverschillen, poelen en natuurvriendelijke oevers. Ook bevindt zich een hoog spoordijklichaam naast het plangebied en zijn er hoogteverschillen met struweel en dicht beplanting aanwezig in de nabijheid van water. Hierdoor is het plangebied naar verwachting zowel geschikt als leefgebied als overwinteringbiotoop.

Bij de onderzoeksopzet is de methode zoals beschreven door RAVON gebruikt. Hiervoor dienen drie veldbezoeken plaats te vinden, waarvan twee in de periode eind maart tot en met mei (bij geschikte weersomstandigheden). Daarnaast dient er één veldbezoek plaats te vinden in de tweede helft van augustus of september (juvenielen) (Diepenbeek, A. van & J. van Delft, 2006). Het plangebied is op 19 april, 3 mei en 29 augustus 2016 onderzocht op ringslangen (zie tabel 2).

Als aanvulling op de methode beschreven in de soortenstandaard zijn half april

vijfentwintig platen uitgelegd. Deze zijn zowel voor amfibieën als reptielen aantrekkelijk als zonplaats, waardoor de trefkans groter wordt. De platen zijn tijdens vijf bezoeken aan het plangebied gecontroleerd.

Tabel 2: Overzichtstabel met de data en weersomstandigheden van de uitgevoerde onderzoeksrondes voor de ringslang.

Datum	Tijdstip	Onderzoek naar	Weersomstandigheden
19-04-2016	ochtend	Ringslang (zichtwaarneming)	Droog, bewolkt, 13 graden Celcius, 2 Bft.
03-05-2016	middag	Ringslang (zichtwaarneming)	Droog, bewolkt, 12 graden Celcius, 2 Bft.
20-8-2014	ochtend	Ringslang (zichtwaarneming)	Droog, half bewolkt, 18 graden Celcius, 2 Bft

3.4 Vleermuizen: vliegroute

In de quickscan ecologie (Movares, 23 februari 2016) is aangegeven dat in het plangebied lijnvormige beplantingselementen aanwezig zijn die van belang kunnen zijn als vliegroute. Zij vormen het verbindend element tussen de lijnvormige beplanting aan de west- en oostzijde van het plangebied. Door de herinrichting wordt waarschijnlijk een groot deel van de lijnvormige beplanting verwijderd. In 2016 is batdetectoronderzoek uitgevoerd om vast te stellen of hier sprake is van een cruciale vliegroute.

Hiervoor zijn twee bezoeken in de periode juni - juli uitgevoerd (zie tabel 3).

Voor bepaling van het tijdstip van de bezoeken en het aantal en duur van de bezoeken is het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2013) gevolgd.

Tabel 3: Overzichtstabel met de data en weersomstandigheden van de uitgevoerde onderzoeksrondes voor vleermuizen (vliegroute).

Datum	Tijdstip	Onderzoek naar	Weersomstandigheden
07-06-2016	avond	Vleermuizen (vliegroute)	Droog, helder, 15 graden Celcius, 3 Bft.
30-07-2016	avond	Vleermuizen (vliegroute)	Droog, bewolkt, 17 graden Celcius, 2 Bft.

3.5 Vissen

In de quickscan ecologie (Movares, 23 februari 2016) is aangegeven dat er waarnemingen van kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad in de omgeving van het plangebied bekend zijn. De aanwezigheid van beschermde soorten vissen kan op basis van het oriënterend veldbezoek niet worden uitgesloten.

Aangezien de watergangen vrij breed zijn is gekozen om dit onderzoek m.b.v. elektrisch vissen uit te voeren. Het visonderzoek is uitgevoerd op 17 mei 2016.

4 Resultaten

In onderstaande paragrafen worden de resultaten van het nader onderzoek beschreven.

4.1 Vaatplanten

Er is een exemplaar van de grote kaardenbol aangetroffen aan de westzijde van het plangebied. Zie figuur 3 voor de locatie van de waarneming. Net buiten het plangebied is een exemplaar van de brede wespenorchis waargenomen.

Er zijn geen andere beschermde vaatplanten aangetroffen. Er zijn enkele minder algemene (onbeschermde) planten aangetroffen als ijzerhard en baardgras.

Foto 1: grote kaardenbol

4.1.1. Conclusie

Op één locatie binnen het plangebied is één grote kaardenbol aangetroffen. Net buiten het plangebied staat de brede wespenorchis. De grote kaardenbol en brede wespenorchis zijn soorten uit tabel 1 van de Flora- en Faunawet. Voor soorten uit tabel 1 geldt een vrijstelling bij ruimtelijke projecten. Er zijn geen vervolgstappen benodigd.

4.2 Amfibieën

Tijdens alle drie de bezoeken is de rugstreeppad waargenomen. Tijdens de twee avondbezoeken in mei en juni zijn er drie tot vijf exemplaren roepend waargenomen vanuit de oevers van de zuidelijke watergang. Ook is er een individu waargenomen onder een reeds in het terrein liggende stoeptegels en was er een individu aanwezig bij de hoofdingang.

Buiten het plangebied waren er ongeveer 20 exemplaren aan het roepen onder het spoorviaduct. Deze bevindt zich ten zuiden van het plangebied. Zie foto 2.

Foto 2: spoorviaduct met op de voorgrond de watergang aan de zuidzijde van het plangebied (kijkrichting zuidwest)

Tijdens het onderzoek naar larven op 28 juni zijn larven van de rugstreeppad vastgesteld in een kleine poel op het terrein. Zie foto 3.

Foto 3: larven van rugstreeppad

In figuur 3 is een overzicht gegeven van de locaties van de aangetroffen exemplaren in het plangebied.

Figuur 3: overzicht van de locaties van de aangetroffen soorten binnen het plangebied (rode lijn)

4.2.1. Conclusie

Op meerdere locaties binnen het plangebied zijn streng beschermde rugstreeppadden aangetroffen. Het gaat om zowel roepende exemplaren als om aangetroffen individuen en larven. Het betreft de zuidelijke helft van het plangebied. Vanwege de vaststelling van larven in een poel binnen het plangebied, fungeert het plangebied als voortplantingsplaats. Het betreft één poel waarin in 2016 succesvolle voortplanting heeft plaatsgevonden. In de andere verlagingen/poelen op het terrein zijn geen larven vastgesteld. In de zuidelijke watergang aan de rand van het terrein zijn roepende dieren vastgesteld. Er zijn hier geen larven waargenomen maar de watergang lijkt hiervoor wel geschikt.

De functies als zomerhabitat en winterverblijfplaats zijn op het terrein slechts marginaal aanwezig. Er zijn slechts twee zwervende dieren waargenomen. Op het terrein is weinig dekking aanwezig vanwege het recente gebruik als zanddepot. Ten aanzien van de functionaliteit als overwinteringsplaats vormt de spoordijk aan de zuidkant van het gebied de meest geschikte overwinteringsplaats, maar winterverblijfplaatsen in kleine verhogingen/zandbultjes in het plangebied kunnen niet worden uitgesloten (zie foto 4). Het terrein is verder vrij vlak en nat. Hierdoor is het ongeschikt als overwinteringsbiotoop (namelijk geen vorstvrije plekken).

Foto 4. kleine zandbult op het terrein. Op de achtergrond is de spoordijk ten zuiden van het plangebied zichtbaar (kijkrichting zuid).

De populatie maakt naar verwachting deel uit van een netwerkpopulatie en wordt ingeschat op ongeveer 10-15 exemplaren. De kernpopulatie bevindt zich naar verwachting rondom het spoor dat aan de zuidzijde van het plangebied loopt. Daar zijn in de directe omgeving van het plangebied ongeveer 20 exemplaren roepend aangetroffen. Ook op locaties die wat verder van het plangebied langs de spoorbaan liggen zijn grotere aantallen rugstreeppadden gehoord.

Vanuit het spoorterrein heeft de rugstreeppad zich waarschijnlijk gevestigd in het plangebied.

Voor het vernietigen van voortplantingswater binnen het plangebied is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

4.3 Reptielen

Er zijn tijdens de aanvullende veldbezoeken geen reptielen waargenomen. Het voorkomen van beschermde reptielen binnen het plangebied kan hiermee worden uitgesloten.

4.4 Vleermuizen

Tijdens beide onderzoeksronden zijn verspreid over het plangebied enkele waarnemingen gedaan van de gewone dwergvleermuis. Op basis van het beperkte aantal waarnemingen en de lange tijd tussen de waarnemingen wordt ervan uitgegaan dat het circa 2 á 3 exemplaren betreft die het gebied extensief als foerageergebied gebruiken. Er zijn geen vaste vliegroutes vastgesteld. Binnen het plangebied zijn geen vleermuisverblijven aanwezig.

Gezien het extensieve gebruik als foerageergebied en het uitblijven van vaste vliegroutes wordt geconcludeerd dat de voorgenen werkzaamheden geen bedreiging vormen voor de functionele leefomgeving van vleermuisverblijven. Wel wordt aanbevolen om zo veel mogelijk opgaand groen te handhaven en om bij het gebruik van werkverlichting deze zo te richten dat lichtval op boomkronen en oppervlaktewater in de omgeving zo veel mogelijk wordt voorkomen.

4.5 Vissen

Het aanvullend onderzoek naar vissen is middels elektrisch vissen gebeurd. Er zijn

hierbij geen beschermde vissoorten gevangen. Er zijn alleen onbeschermde soorten als karper en ruisvoorn gevangen. Het voorkomen van beschermde vissen binnen het plangebied kan hiermee worden uitgesloten.

4.6 Overige soorten

Tijdens de veldbezoeken zijn ook andere soorten waargenomen die het vermelden waard zijn. Zo zijn er een egel en een vos (beide tabel 1 van de huidige Flora- en Faunawet) aangetroffen in het plangebied. Mogelijk heeft de vos een verblijfplaats in de ruigten op het terrein.

Voor soorten van tabel 1 van de Flora- en Faunawet geldt een vrijstelling bij ruimtelijke projecten. In het kader van de zorgplicht dienen voor deze soorten wel maatregelen genomen te worden om effecten op deze soorten zo veel mogelijk te voorkomen.

Ook zijn ijsvogel, sprinkhaanzanger, buizerd (losse waarnemingen) en twee territoriale kleine plevieren waargenomen.

5 Conclusies

Uit het nader onderzoek komt het volgende naar voren:

- Er zijn voor beschermde planten geen vervolgstappen benodigd.
- De aanwezigheid van reptielen wordt op basis van de onderzoeken uitgesloten. Er zijn voor reptielen geen vervolgstappen benodigd.
- Er zijn voor vleermuizen geen vervolgstappen benodigd. Wel bevelen wij aan om in de uitvoering rekening te houden met vleermuizen (zie onder maatregelen).
- Binnen de plangrenzen komt in het zuiden de streng beschermde rugstreeppad voor. Het plangebied is van belang als voortplantingswater. Voor het vernietigen van voortplantingswater binnen het plangebied is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.
- Er zijn voor beschermde vissen geen vervolgstappen benodigd.
- Er zijn algemeen beschermde zoogdieren (tabel 1 van de Flora- en faunawet) aangetroffen die mogelijk een verblijfplaats hebben in het plangebied. Dit zijn egel en vos. In het kader van de zorgplicht dienen voor deze soorten maatregelen genomen te worden om effecten op deze soorten zo veel mogelijk te voorkomen (zie onder maatregelen).

6 Maatregelen

In de onderstaande paragrafen wordt aangegeven wat de vervolgstappen zijn en aan welke maatregelen kan worden gedacht.

6.1 Amfibieën

Het plangebied fungeert als voortplantingsplaats voor de rugstreeppad. Door de voorgenomen werkzaamheden zal het voortplantingswater verdwijnen. Dit is in strijd met de Flora- en faunawet.

Hiervoor dient er een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Bij een ontheffingsaanvraag dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen om de gunstige staat van instandhouding te waarborgen. In geval van de rugstreeppad komt dit meestal neer op het (gefaseerd) werken buiten de kwetsbare perioden, het verbeteren van habitat in bestaand leefgebied, realiseren van nieuw leefgebied, ontoegankelijk maken van werkgebied en het eventueel wegvangen en verplaatsen van (larven van) rugstreeppadden (Soortenstandaard RVO 2014).

6.2 Overige soortgroepen

Voor de overige soortgroepen geldt dat er voor de uitvoering van de werkzaamheden geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is benodigd. Wel dient rekening te worden gehouden met onderstaande maatregelen.

- Om effecten op broedende vogels te voorkomen dienen werkzaamheden waarbij bomen/struiken/(riet-)vegetatie wordt verwijderd, buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode. Het verschilt per soort. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 juli. Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, moet door een ter zake kundige worden gecontroleerd of er in de te verwijderen bomen/struiken/vegetatie broedende vogels aanwezig zijn. Indien effecten op broedende vogels niet kunnen worden uitgesloten mag er niet gewerkt worden.
- Om effecten op algemeen beschermde soorten kleine grondgebonden zoogdieren zoveel mogelijk te beperken dienen de werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd van één kant uit te worden uitgevoerd zodat aanwezige dieren in de kans krijgen te vluchten. Dit valt onder de zorgplicht.
- Mogelijk indirecte effecten als verstoring door licht kunnen voorkomen worden door in de periode april tot en met november tussen zonsopgang en zonsondergang te werken. Indien in deze periode toch gebruik moet worden gemaakt van kunstlicht, dient gebruik te worden gemaakt van gerichte verlichting. Hierbij dient lichtval op bomen, watergangen en gebouwen in de omgeving te worden vermeden om verstoring van vleermuizen te voorkomen. Dit geldt ook voor de eindsituatie.

7 Bronnen

- Limpens, H. & J. Regelink, R. Koelman, 2009. Vleermuizen en planologie (syllabus). Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem..
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2012, 24 februari 2012. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl
- Diepenbeek, A. van & J. van Delft, 2006. Het waarnemen van amfibieën en reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Soortenstandaard Rugstreeppad, versie 2.0
© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | December 2014.

Colofon

Opdrachtgever NS Vastgoed B.V.

Uitgave Movares Nederland B.V.

Divisie Ruimte, Mobiliteit en Infra
Afdeling Planontwikkeling en Bouwprocessen: Omgeving en Conditionering

Gebouw Daalse Kwint
Daalseplein 101
3511 SX Utrecht

Telefoon 0302653615

Ondertekenaar Gideon Vreeman
Adviseur ecologie

Projectnummer RM003401

Kenmerk D81-GVR-KA-1601802

Opgesteld door Vreemg

© 2016, Movares Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Movares Nederland B.V.